

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INOVOVANÉ NÁSTROJE KARIERNÍHO PORADENSTVÍ PRO STŘEDNÍ ŠKOLY V ČESKÉ REPUBLICĚ

Tento metodický materiál byl zpracován v rámci projektu
HELPTech, registrační číslo CZ.1.07/1.1.00/14.0152.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

1. Úvod	3
2. Poradenství ve škole	7
a) Poradenské služby ve škole	
b) Inovace ve vazbě na projekt	
3. Formy souhlasu	15
a) Souhlas na základě informace	
b) Inovace ve vazbě na projekt	
4. Standardní činnosti poradenských pracovníků školy	18
a) Výchovný - kariérový poradce	
b) Školní metodik prevence	
c) Inovace ve vazbě na projekt	
c1) Školní metodik prevence - doplnění	
c2) Asistent pedagoga	
c2-1) Asistent pedagoga pro žáky sociálně a zdravotně znevýhodněné	
c2-2) Asistent pedagoga pro žáky zdravotně postižené	
c3) Školní psycholog	
c4) Školní speciální pedagog	
5. Činnosti pedagogů podílejících se na poradenských službách školy	31
a) Třídní učitel	
b) Učitel úvodu do světa práce v SŠ, (příp. učitel výchovy k volbě povolání v ZŠ)	
c) Učitel - metodik tvořící školní vzdělávací program	
6. Provozní podmínky pro poskytování poradenských služeb ve škole	34
a) Prostory a vybavení	
b) Časová dostupnost služeb	
c) Informovanost o službách	
d) Práce s informacemi a s důvěrnými daty	
e) Převod dokumentace a nástrojového vybavení	

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. Úvod

Projekt HELPTECH ověřil realizaci v praxi

- **inovativní nástroje kariérového poradenství včetně aktivní spolupráce se sociálními partnery jednotlivých středních škol zúčastněných v projektu,**
- kreativní postupy získávání praktických zkušeností v souvislosti s další uplatnitelností absolventů SŠ (ZŠ),

přitom tyto postupy sledují rozvoj zejména

- funkční,
- technické,
- ekologické

gramotnosti v rámci osobnosti jednatelce.

Ověřením svého obsahu v praxi projekt

- **stimuloval** názor na spolupráci mezi školami a zaměstnavateli,
- **podpořil**
 - *náhled na potřebu dalšího vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků škol zúčastněných v projektu,*
 - *zvýšení prestiže řemesel,*
- **přispěl** k osvětě a informační podpoře kurikulární reformy v jednotlivých středních školách zúčastněných v projektu,
- **vymezil a zdůraznil** potřebu inovace nástrojů kariérového poradenství v rámci všech aktérů trhu práce, tj. základních škol, středních odborných škol, vysokých škol, zaměstnavatelů a dalších sociálních partnerů.

Projekt reagoval na systém podpory kariérového poradenství zejména v oblasti

- *informační,*
- *poradenské,*
- *systému zajištění kvality služeb aktérů trhu práce,*
- *kvalifikačních standardů kariérových poradců,*
- *standardů služeb celoživotního poradenství,*
- *podpory rozvoje kariérového poradenství v regionech,*

s cílovými skupinami

- *osoby v počátečním úseku života zabývající se volbou vzdělávací dráhy a plánováním profesní dráhy, dále pak*
 - *kariéroví poradci ze sektoru*
 - *veřejného,*
 - *soukromého,*
 - *neziskového,*
 - *aktéři ovlivňující další vzdělávání na národní i krajské úrovni,*
 - *zaměstnavatelé.*

Projekt HELPTECH doporučená inovace nástrojů kariérového poradenství ve vazbě na **zkušenosti z projektu**

- **odráží potřebu změn v přístupu škol v poskytování školních poradenských služeb, zejména rozvíjení školních poradenských pracovišť,**
- **je přístupná všem dalším školám v České republice.**

Projekt podporuje koncepci současného vývoje vzdělávání, který směřuje k zajištění podmínek pro vzdělávání široké škály žáků

- *se zdravotním postižením a znevýhodněním,*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- se specifickými poruchami učení a chování,
- z prostředí sociálně znevýhodněného,
- cizinci,
- mimořádně nadaní.

Školy vzdělávají (v inkluzivním modelu vzdělávání) tak, aby dokázaly pro všechny své žáky zajistit vzdělávání

- v souladu s jejich předpoklady,
- se znalostí jejich případného handicapu.

Z tohoto důvodu ve středních (základních) školách pracují školní psychologové nebo školní speciální pedagogové, kteří se podílejí na podpoře pedagogů i žáka ve školách (středních, základních), zejména v oblasti

- dalšího rozvoje jednotlivce,
- práce se žákem vyžadující úpravy obsahu vzdělávání a v začlenění do sociálního klimatu školy,
- prevence rizik.

Poradenské služby ve škole jsou zajišťovány

- výchovným poradcem,
- školním metodikem prevence,
- školním psychologem,
- školním speciálním pedagogem

včetně konzultačního týmu těchto pracovníků složeného z vybraných pedagogů školy.

Za jimi poskytovanou činnost v rámci poradenské služby odpovídá

- ředitel školy, případně
- ředitelem pověřený pracovník.

Ředitel školy současně zodpovídá za

- vytvoření preventivního programu školy,
- celkové zajištění výchovného poradenství.

Poradenské a preventivní programy školy odrážejí specifika

- dané školy,
- regionu.

Kvalita poradenství ve škole je závislá na

- spolupráci odborníků,
- připravenosti pedagogů na možné výchovné problémy a krizové situace.

Zkušenosti projektu zdůrazňují nutný přechod k

- prevenci,
- screeningu,
- včasnému předávání informací o žákovi,
- řešení operativních odborných intervencí do již nastalých problémů.

V této souvislosti se otvírá potřeba - řešit problémy žáka v situaci

- vysoké procento školní neúspěšnosti,
- jakkoli handicapovaných,
- spojené s výskytem sociálně nežádoucích jevů, zejména agresivity,
- související s potřebou adaptace - připravenosti vstupu na měnící se trh práce.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Služby poskytované školou jsou koordinovány se službami školských poradenských zařízení v regionu, to předpokládá

- vytvoření školního programu pedagogicko - psychologického poradenství a jeho strategie,
- návazně na to pak fungující vnitřní systém komunikace ve škole, kde participují
 - ředitel školy,
 - třídní učitelé,
 - vyučující Úvodu do světa práce - SŠ (vyučující Volby povolání - ZŠ),
 - učitelé pracující s nadaným žákem, případně
 - další pedagogové školy.

Takto postavený tým poskytuje podporu

- metodickou,
- konzultační

žákovi školy i jeho rodičovi v oblasti dalšího osobního rozvoje jednotlivce.

Výchovní poradci

- věnují se zejména důsledkům problematického chování žáka, spolupracují s třídními učiteli, méně se školními metodiky prevence, **často jsou málo informováni o obsahu výuky, která je zaměřena na výchovu k rodičovství a orientaci ve světě práce,**
- **často řeší otázky výchovných problémů i kariérového poradenství,**
- jejich činnost je limitována počtem hodin - pohybuje se od 1 hodiny do 3 hodin týdně,
- jejich úspěšnost je limitována faktem dvojrole - pedagog a poradenský pracovník.

Projektové zkušenosti

- podporují záměr doplnění školní poradenské služby v podobě školních poradenských pracovišť, která umožní řediteli školy vytvářet podle zastoupených odborníků program školních poradenských služeb, které
 - zohledňují zkušenosti
 - školních psychologů,
 - školních speciálních pedagogů,
 - metodiků,
 - ředitelů škol zapojených do projektu,
 - poukazují na
 - vhodnost vzniku obecného modelového programu prevence, který by se pravidelně aktualizoval, rozšiřoval o zdroje získané z literatury i z výzkumů,
 - důležitost sjednocení užívané terminologie,
 - důležitost DVPP,
 - potřebu zlepšení informovanosti o evaluačních procesech v oblasti prevence,
 - užívání intervenčních i diagnostických nástrojů.

Informovaný souhlas

- *vymezení metodické podpory školního poradenského pracoviště je specifikováno ve vyhlášce č.72/2005 Sb., ve znění pozdějších změn (vyhláška č.116/2011 Sb.), o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních,*
- *je metodicky blíže specifikováno pro poskytovatele poradenských služeb ve škole i v souvislosti se standardizací profese psychologa v zemích EU.*

Ukazuje se potřeba sociálního pedagoga školy - dosud není ukotven

- v zákoně o pedagogických pracovnících,
- v katalogu prací,
- pracovníka školního poradenského pracoviště - asistent pedagoga, legislativně ukotven.

2. Poradenství ve škole

a) Poradenské služby ve škole

Jsou (obvykle) zajišťovány

- výchovným poradcem,
- školním metodikem prevence,
- školním psychologem, resp. školním speciálním pedagogem,

kteří úzce spolupracují

- s třídními učiteli,
- s asistenty pedagoga,
- s vedením školy,
- s celým pedagogickým sborem.

Ve škole

- **vytváří se** ve spolupráci s vedením **tým** odborných pracovníků - **školní poradenské pracoviště**,
- ředitel školy **zodpovídá za zajištění poradenských služeb** kompetentními odborníky, kteří splňují kvalifikační požadavky zákona o pedagogických pracovnících,
- je vytvářen **program školních poradenských služeb** - zahrnuje
 - popis činností a vymezení odpovědnosti školních poradenských pracovníků,
 - **preventivní program školy včetně strategie předcházení**
 - **neprospěchu,**
 - **šikanování,**
 - **dalším projevům rizikového chování,**
- je žádoucí, aby tyto poradenské a preventivní programy odrážely specifika školy, regionu ...
- je žádoucí, aby služby poskytované školou byly koordinovány se službami školských poradenských zařízení v regionu (PPP, SPC).

Realizace školního programu pedagogicko - psychologického poradenství předpokládá **vytvoření vnitřního systému komunikace** ve škole - podílet se bude vedle pracovníků školního poradenského pracoviště

- ředitel školy ve spolupráci s třídními učiteli,
- další pedagogové, kteří se podílejí na
 - péči o žáka nadaného,
 - **kariérovém poradenství,**
 - péči o žáka cizince i o žáka s potřebou podpory ve vzdělávání.

Ukazuje se významná možnost **vytvoření funkčního prostoru** pro operativní poskytování kvalitnějších školních poradenských služeb, obsahující zejména

- efektivní rozdělení rolí všech účastníků,
- dostatek času na poskytované služby,
- kvalitní vzdělávání školních poradenských odborníků,
- princip týmové práce a spolupráce se specializovanými poradenskými pracovišti ve školství, tj. s
 - pedagogicko - psychologickými poradnami (PPP),
 - speciálně pedagogickými centry (SPC),
 - středisky výchovné péče (SVP),
 - řadou dalších pracovišť, která se orientují na poskytování služeb
 - krizové intervence,
 - sociální ,
 - prevence rizikového chování,
 - zdravotnické.

Školní poradenské služby jsou nejčastěji poskytovány výchovnými poradci, kteří se věnují zejména problematice

- **kariérového poradenství,**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- procesu integrace žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (včetně integrace žáka nadaného),
- vytváření inkluzivního prostředí společně se **školními metodiky prevence**.

b) Inovace ve vazbě na projekt

Přítomnost školního psychologa nebo školního speciálního pedagoga je vhodná zejména

- ve škole s větším počtem žáků (nad 350), které vzdělávají vysoký počet žáků
 - ze sociálně znevýhodněného prostředí,
 - se speciálními vzdělávacími potřebami,
- ve škole, kde je pravděpodobné, že mezi žáky je vysoké procento žáků s rizikovým chováním (**střední odborná učiliště**, odborná učiliště, základní školy praktické).

Služby školních psychologů a školních speciálních pedagogů pomáhají školám

- které jsou složeny z více subjektů,
- zejména školám, jejichž součástí je internát - zde je třeba věnovat zvýšenou pozornost
 - dynamice vztahů,
 - rizikům spojeným se všemi formami šikanování.

Je zřejmé, že kritérium počtu žáků ve škole nemůže být jediným ukazatelem pro zřízení pozice školního psychologa nebo školního speciálního pedagoga, případně obou, přesto - školy s více než 350 žáky by měly mít standardně možnost využívat tyto služby.

Rozsah poradenské služby

Předpoklad - rozsah činnosti

- školního psychologa,
- školního speciálního pedagoga

by neměl klesnout pod 50% úvazku, jinak vzniká riziko ztráty funkčnosti pro školu.

Školní psycholog vnáší do škol specifika poradenské práce úzce spojená s konkrétní školou vytvářením

- systému včasné identifikace žáka s výukovými obtížemi,
- strategie podpory pro žáka i učitele - prevence výukových obtíží,

dále

- zajišťováním **intervence v krizových situacích, zejména**
 - úrazy,
 - úmrtí blízkých,
 - sebevraždy.
 - vraždy.

Přináší zvyšování schopnosti učitele pracovat se žákem, který se vyrovnává s takovými situacemi.

Je proto třeba informovat učitele o možných reakcích žáka na krizové situace, zejména v kontextu

- strachu,
- obav z budoucnosti,
- snížení prospěchu,
- zhoršení chování,
- spánkových obtíží,
- sklonů k výbuchům zlosti,
- deprese,
- drogových závislostí,
- hrubého chování,
- sebevražedných sklonů.

Škola pak s větší pravděpodobností

- identifikuje rizikového žáka ve skupině,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- periodicky monitoruje jeho chování,
- získává pro něho psychologickou asistenci ve spolupráci s rodičem.

Zapojením školního psychologa/speciálního pedagoga do systému je možno snižovat ve velkých školách počet hodin věnovaných práci výchovných poradců.

Psychologové a speciální pedagogové se intenzivně věnují

- metodické podpoře učitele,
- následné péči o žáka (včetně reedukace),
- zpětné vazbě zkvalitňování vzdělávání - čtenářské dovedností, matematické schopnosti žáka atd.

Školní psycholog/speciální pedagog se věnuje zejména

- práci se třídou,
- **kariérovému poradenství**,
- individuálnímu poradenství,
- reedukaci.

Rozsah poradenské služby i její struktura je ovlivněn

- velikostí školy,
- postavením školy v regionu,
- skladbou žáků,
- dosaženými kompetencemi odborníků a pedagogického sboru,
- prioritami školního vzdělávacího programu,
- tradicí školy,
- případnou další právní osobou jako součástí školy.

Na kvalitu poradenské služby má vliv úroveň spolupráce s

- školskými poradenskými zařízeními,
- pedagogicko - psychologickými poradnami,
- speciálně pedagogickými centry.

Prostředí malých nebo malotřídních škol - umožňuje včasné odhalení možného problému žáka - i v těchto případech je však součinnost s odborníkem - psychologem a speciálním pedagogem důležitá a často nezbytná.

Podle obsahu činnosti pedagogických pracovníků školy, kteří poskytují

- poradenské služby,
- informační a metodickou podporu
 - učitelé,
 - žákovi,
 - rodičovi

ve vazbě na metodický pokyn čj. 19458/2001-22 k zařazení vzdělávací oblasti Výchova k volbě povolání do vzdělávacích programů pro základní vzdělávání, a metodický pokyn čj. 22067/2000-2 k zařazení učiva Úvodu do světa práce do vzdělávacích programů středních škol lze rozlišit pracovníka školního poradenského pracoviště, tj.

- výchovný poradce,
- školní metodik prevence,
- školní psycholog/školní speciální pedagog,

s doplněním podle projektu

- asistent pedagoga,
- sociální pedagog,

dále pracovníka podílejícího se na poradenských službách ve škole

- třídní učitel,
- učitel - metodik pro přípravu školního vzdělávacího programu (úprava učiva pro nadané žáky),

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- učitel - oblasti (Výchova k volbě povolání - ZŠ) a Úvodu do světa práce (SŠ).

Další odborný pracovník školního poradenského pracoviště

- školní psycholog a
- školní speciální pedagog

se ve školách zapojených do projektu setkávají často s **potřebou řešení problémů, které**

- **vycházejí ze sociálního statutu rodin a tím**
- **do značné míry ovlivňují průběh žákova vzdělávání.**

Otázky spojené

- s potřebou poskytnutí sociální opory,
- se znalostmi z oboru sociální práce a sociální pedagogiky

➔ zde kompetence školních psychologů/školních speciálních pedagogů nebyly dostačující.

V případě kumulace problémů - vhodné je doplnit tým odborníků i o pozici **sociálního pedagoga, který**

- je dobře informován
 - o **sociálních procesech,**
 - o **podmínkách výchovy a vzdělávání,**
- má znalosti a dovednosti potřebné pro kultivaci
 - jedince,
 - sociálních skupin,
 - pro prevenci rizikového chování v kontextu sociální situace,
- ovládá právní předpisy (především ze sociálně pedagogické oblasti),
- dokáže využívat metody sociálně výchovného působení ve smyslu
 - pedagogické profylaxe,
 - kompenzace,
- umí vést příslušnou dokumentaci.

Jeho kompetence

- vycházejí ze znalostí současných poznatků společenských věd,
- směřují ke schopnosti jejich tvůrčí aplikace při chápání a ovlivňování sociálních systémů,
- jsou diagnostické a intervenční - zahrnují znalosti a dovednosti potřebné k diagnostice
 - sociálního prostředí,
 - interpersonálních vztahů,
 - podmínek života,
 - pedagogického působení a jeho dopadů,
- obsahují poskytování nebo zajišťování přiměřené úrovně sociálně pedagogické podpory, péče a ochrany a zapojení se do prevence,
- podpora spolupráce mezi
 - jednotlivcem,
 - skupinou,
 - komunitou,
 - organizací.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento odborník by se měl stát pracovníkem školy, vzdělávat a současně spoluvytvářet a realizovat program školního poradenského pracoviště.

Asistent pedagoga - ukazuje se vhodné zapojit jej do práce školního poradenského pracoviště - komunikuje se speciálním pedagogem a se školním psychologem, kteří mohou pomáhat s vytvářením konkrétních úprav ve vzdělávání žáka a nastavováním podpůrných opatření,

- je další osobou, která se podílí na péči o žáka se SVP,
- poskytuje základní služby osobní asistence,
- pracuje podle pokynů třídního učitele a vyučujícího - podílí se na plnění zadaných úkolů,
- zajišťuje přípravu na výuku,
- podílí se na procvičování a doučování problémového učiva,
- používá speciální kompenzační nebo reedukační pomůcky do výuky podle typu postižení,
- poskytuje pomoc při využití alternativních komunikačních systémů, zprostředkování této komunikace mezi žákem a ostatními žáky,
- pomáhá při vytváření pomůcek a práce s pomůckami, které žák využívá,
- podílí se na úpravě pracovních listů, učebních textů,
- poskytuje pomoc při pohybové aktivizaci žáka,
- výchovně na něj působí po dobu jeho pobytu ve škole,
- pomáhá žákovi s doučováním, přípravou na výuku i mimo vyučovací hodiny,
- organizuje doučovací aktivity v rámci školy,
- je v úzkém kontaktu s rodičem žáka,
 - spolupracuje s ním,
 - podílí se na domácí přípravě žáka.

Možné uspořádání poradenství ve škole (školní poradenské pracoviště)

- osvědčilo se - zachování variability školního poradenského pracoviště,
- jako vhodná se ukazují **dvě základní uspořádání** poradenství ve škole,
- oba modely umožňují
- spolupráci učitelů školy při realizaci školního programu pedagogicko - psychologického poradenství,
- zapojení dalších odborníků je podle charakteru školy ve vazbě na její velikost.

1. Možnost - činnost zde zajišťují

- výchovný poradce,
- školní metodik prevence,
- třídní učitelé,
- učitelé předmětů výchova, tj. SŠ - občanská výchova, úvod do světa práce (ZŠ - rodinná výchova, výchovy k volbě povolání),
- učitel pro přípravu školních vzdělávacích programů (úprava vzdělávání nadaných)

2. Možnost - činnost zde zajišťují:

- výchovný poradce,
- školní metodik prevence,
- třídní učitelé,
- učitelé předmětů výchova, tj. SŠ - občanská výchova, úvod do světa práce (ZŠ - rodinná výchova, výchovy k volbě povolání),
- školní psycholog,
- školní speciální pedagog,
- sociální pedagog,
- asistent pedagoga.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ředitel školy volí, zda

- speciální pedagog, nebo
- školní psycholog nebo
- oba - každý potom pracuje v rozsahu 0,5 úvazku minimálně.

Školní program pedagogicko - psychologického poradenství je

- zpracováván každoročně,
- každoročně aktualizován tým poradenských pracovníků školy,
- konzultován s pracovníky týmu poradenských služeb ve škole,
- schvalován ředitelem školy,
- zveřejněn žákům a rodičům školy,

naplňuje především

- cíl práce se všemi subjekty školy a vytvoření široké základny primární prevence školní neúspěšnosti, pro žáka ze sociálně znevýhodněného prostředí a pro žáka s definovanými překážkami ve vzdělávání,
- cíl sledování účinnosti preventivních programů aplikovaných školou
- vytvoření metodického zázemí pro jejich tvorbu a realizaci a podporu procesu volby povolání a poskytování služeb kariérového poradenství, přípravu podmínek a rozšíření možnosti inkluze žáka se speciálními vzdělávacími potřebami včetně žáka se sociálním znevýhodněním a žáka nadaného
- vybudování příznivého sociálního klimatu pro integraci kulturních a sociálních odlišností ve škole
- posilování průběžné a dlouhodobé péče o žáka s neprospěchem a vytvoření předpokladů pro snižování jeho neprospěchu
- prohlubování včasné intervence při aktuálních problémech u jednotlivého žáka, u třídního kolektivu se zvláštním zřetelem pro předcházení všem formám rizikového chování včetně forem šikanování,
- poskytování metodické podpory učitelům při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických aspektů vzdělávání do školních vzdělávacích programů,
- prohlubování a zlepšování spolupráce a komunikace mezi školou a rodičem,
- integrace poradenské služby poskytované školou se službami specializovaných poradenských zařízení, např. PPP, SPC, SVP,
- spolupráce s orgány sociálně právní ochrany dětí obce, NNO, které poskytují nabídky služeb rozšiřující možnosti péče o žáka ve škole.

3. Formy souhlasu

a) SOUHLAS NA ZÁKLADĚ INFORMACE

Souhlas na základě informace, tzv. informovaný souhlas - vyjádření vlastního rozhodnutí navenek projeveného

- podpisem žáka nebo
- rodiče v souvislosti s účelem prováděného pedagogicko - psychologického vyšetření, s jeho
 - povahou,
 - možnými riziky, která mohou být se závěry vyšetření spojena.

Žák nebo rodič

- při získávání souhlasu není vystaven nátlaku,
- informovaný souhlas mu poskytuje informace
 - o plánovaném vyšetření a jeho výsledcích,
 - je vždy srozumitelný,
 - směřuje k

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- objasnění účelu, tj. proč je třeba přistoupit k vyšetření,
- objasnění povahy vyšetření, tj. jeho průběhu a postupech,
- objasnění důsledků vyšetření, tj. co může mít pro žáka (rodiče) pozitivní (negativní) dopad.

Podmínka pro poskytnutí školní poradenské služby nezletilému žákovi

- souhlas jeho rodiče,

souhlasu není třeba, pokud je ohroženo zdraví žáka

- duševní,
- tělesné

nebo

- osob v jeho okolí

nebo

- v případech, kdy soud žádá o psychologické vyšetření žáka.

Předpoklad: *ve škole pracuje úplné školní poradenské pracoviště.*

Standardní činnosti poradenských pracovníků školy zahrnují služby poskytované

- žákovi,
- jeho rodičovi,
- pedagogickým pracovníkům školy.

Ředitel školy informuje žáka i rodiče o přítomnosti školního psychologa nebo školního speciálního pedagoga nebo o přítomnosti obou.

Toto sdělení

- je pouze sdělením o přítomnosti odborníka,
- nenahrazuje informovaný souhlas

s jeho činností v práci s jednotlivým žákem nebo se třídou (vymezení informovaného souhlasu - vyhláška č.116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č.72/2005Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních).

Předem jsou specifikovány možné komplikace spojené s

- navrhovaným postupem,
- přijatými opatřeními.

Žák (rodič) má dostatek času na

- zvážení návrhu pomoci,
- posouzení navrhovaných doporučení pro školní práci.

Přesně je specifikována role

- školy v průběhu pomoci,
- školního poradenského pracoviště,
- zákonného zástupce,
- dalších subjektů poskytujících odbornou péči.

Školní poradenské pracoviště - eviduje všechny intervence realizované ve škole ve vztahu k

- jednotlivcům,
- třídním kolektivům,

- při zahájení činnosti se žákem prokazuje

- existenci platného informovaného souhlasu,
- existenci platného informovaného souhlasu jako součásti předkládané zprávy z vyšetření, přitom ze zprávy je patrné, že žák (rodič)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- je seznámen se závěry a doporučeními,
- je seznámen s případnými riziky vyplývajícími z doporučení,
- při přebírání zprávy tuto skutečnost
 - písemně vyjádřil,
 - stvrdil svým podpisem,
- v případě stížnosti žádá žáka (rodiče), aby prokázal, co nebylo ze strany poskytovatele služby na plněno,
- v případě odmítnutí poradenské pomoci rodičem s tímto konzultuje, zda to není v rozporu se zájmem žáka,
- informuje v odůvodněných případech
 - orgány sociálně právní ochrany dětí obce,
 - Policii ČR, popřípadě zahajuje s nimi spolupráci,
- žákovi (rodičovi), kterému byla poskytnuta služba zaručuje právo na
 - odmítnutí poradenské péče,
 - ochranu osobní integrity,
 - poskytnutí informací o charakteru poradenské služby,
 - odmítnutí poskytnutí informací dalším osobám,
 - dodržování etických principů v průběhu poskytování poradenské služby včetně následné,
 - volbu školského poradenského zařízení,
 - získání zprávy z vyšetření nebo konzultace,
- respektuje skutečnost, že informovaný souhlas není třeba pro práci
 - výchovného poradce,
 - školního metodika prevence,
 - asistenta pedagoga.

b) INOVACE VE VAZBĚ NA PROJEKT

Pokud činnost školního poradenského pracoviště v případě úplného pracoviště zajišťuje

- školní psycholog nebo
- školní speciální pedagog

je součástí pracoviště i metodik, který

- má roli konzultační a metodickou,
- je zkušený externí pracovník školních poradenských služeb,
- poskytuje odborníkovi zpětnou vazbu, pomáhá mu v oblasti náhledu na kvalitu poskytovaných poradenských služeb,
- pomáhá v komunikaci s vedením školy,
- může rovněž vystupovat v roli supervizora, tj. odborníka s absolvovaným supervizním výcvikem a poskytujícím služby pro školu za úplatu, orientujícím se na proces poradenství jako takového, kdy metodická podpora se orientuje zejména na specifika služby poskytované ve školním prostředí – obě služby se tak mohou případně doplňovat,
- jejich kvalifikace vychází ze Zákona o pedagogických pracovnících č.563/2004 Sb., ve znění pozdějších změn.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. Standardní činnosti poradenských pracovníků školy

Předpoklad: ve škole pracuje úplné školní poradenské pracoviště.

a) Výchovný - kariérový poradce

- vykonává činnosti

- poradenské,
- informační,
- metodické

ve školním poradenském pracovišti, o těchto činnostech vede písemnou dokumentaci,

- rozsah činnosti je

- limitován počtem hodin pro tuto činnost vymezených v závislosti na velikosti školy,
- dán jeho kompetencemi jako pedagogického pracovníka s rozšířenou kvalifikací,
- ovlivněn přítomností
 - školního psychologa a
 - školního speciálního pedagoga,

pokud tito odborníci ve škole **neppracují** - vykonává výchovný poradce všechny činnosti v plném rozsahu,

pokud tito odborníci ve škole **pracují** - je redukována jeho činnost zejména v oblasti

- diagnostické a
- intervenční práce s jednotlivcem i se skupinou, vzájemně spolupracují,

- poradenská činnost

- **kariérové poradenství** a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze žáka, tj. zejména

- koordinace poskytovaných
 - informací o možnostech volby povolání a s tím spojené vzdělávání,
 - služeb diagnosticko - poradenských, orientovaných na individuální poradenskou podporu ve vzdělávací a profesní dráze žáka,
- základní skupinová šetření
 - k volbě povolání,
 - administraci,
 - zpracování,
 - interpretaci zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence,
 - analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků,
- individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti ve spolupráci s třídním učitelem,

- poradenství rodičovi s ohledem na

- očekávání,
- předpoklady žáka - ve spolupráci s třídním učitelem,

- spolupráce se

- školním psychologem,
- školskými poradenskými zařízeními (PPP, SPC),
- střediskem výchovné péče při zajišťování poradenských služeb vyžadujících odbornou intervenci,
- dalšími organizacemi včetně NNO, které se zabývají kariérovým poradenstvím,

- **vyhledávání a orientační šetření u žáka**, jehož vývoj a vzdělávání vyžaduje zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tohoto žáka,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **zajišťování nebo zprostředkování**
 - diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb (vstupní a průběžné),
 - intervenčních činností pro žáka se speciálními vzdělávacími potřebami,
- **příprava podmínek pro integraci žáka** se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole (včetně žáka nadaného a žáka se sociálním znevýhodněním), koordinace
 - poskytování poradenských služeb tomuto žákovi školou a školskými poradenskými zařízeními,
 - koordinace vzdělávacích opatření (včetně zvláštního režimu přijímacích zkoušek a maturit) u tohoto žáka,
- **poskytování služeb kariérového poradenství** žákovi/cizinci se zřetelem k jeho jazykovému handicapu,
- **zprostředkování nových metod** pedagogické diagnostiky a intervence,
- **metodická pomoc** pedagogickým pracovníkům školy v otázkách
 - kariérového rozhodování žáka,
 - integrace,
 - individuálních vzdělávacích plánů,
 - práce s nadaným žákem apod.,
- **předávání odborných informací** z oblasti
 - kariérového poradenství,
 - péče o žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve spolupráci s pedagogickými pracovníky školy,
- **poskytování informací** o
 - činnosti poradenských pracovníků školy,
 - specializovaných školských a dalších poradenských zařízeních v regionu,
 - jejich
 - zaměření,
 - kompetencích,
 - možnostech využívání jejich služeb žákem a rodičem,
- **shromažďování odborných zpráv a informací** o žákovi v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů,
- **vedení písemných záznamů** umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření ve prospěch žáka.

b) Školní metodik prevence

vykonává činnosti

- metodické,
- koordinační,
- informační,
- poradenské,

o těchto činnostech vede písemnou dokumentaci.

Rozsah činností je limitován

- úkolem od ředitele školy,
- dosaženými odbornými kompetencemi pedagoga pro oblast prevence,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- spolupracuje se
 - školním psychologem, případně
 - školním speciálním pedagogem
- v oblasti diagnostiky a poskytovaných intervencí, včetně tvorby preventivního programu školy,
- **metodická a koordinační činnost**
 - **koordinace tvorby a kontrola realizace** preventivního programu školy.
 - **koordinace a participace** na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci
 - záškoláctví,
 - závislostí,
 - násilí,
 - vandalismu,
 - sexuálního zneužívání,
 - zneužívání sektami,
 - prekriminálního a kriminálního chování,
 - rizikových projevů sebepoškozování,
 - dalších sociálně patologických jevů,
 - **metodické vedení učitele školy** v oblasti prevence sociálně patologických jevů
 - vyhledávání problémových projevů chování,
 - preventivní práce s třídními kolektivy apod.,
 - **koordinace vzdělávání pedagogů školy** v oblasti prevence sociálně patologických jevů,
 - **koordinace přípravy a realizace** aktivit zaměřených na
 - zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu,
 - integraci žáka/cizince - prioritou procesu je prevence
 - rasizmu,
 - xenofobie,
 - dalších jevů souvisejících s odlišnou kulturou a etnickou odlišností,
 - **koordinace spolupráce školy s**
 - orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence sociálně patologických jevů,
 - metodikem preventivních aktivit v pedagogicko - psychologické poradně,
 - odbornými pracovišti
 - poradenskými,
 - terapeutickými,
 - preventivními,
 - krizovými,
 - dalšími zařízeními a institucemi působícími v oblasti prevence sociálně patologických jevů,
 - **kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště** a participace na intervenci a ná sledné péči v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů,
 - **shromáždování odborných zpráv a informací** o žákovi v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence sociálně patologických jevů a zajištění těchto zpráv a informací v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů,
 - **vedení písemných záznamů** umožňujících doložit
 - rozsah,
 - obsah činnosti školního metodika prevence,
 - navržená a realizovaná opatření,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

informační činnost

- **zajišťování a předávání odborných informací o**
 - problematice sociálně patologických jevů,
 - nabídkách programů a projektů,
 - metodách a formách specifické primární prevence pedagogům školy,
 - prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností,

- **vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence sociálně patologických jevů**
 - orgány státní správy,
 - samosprávy,
 - střediska výchovné péče,
 - pedagogicko - psychologické poradny,
 - zdravotnická zařízení,
 - policie,
 - orgány sociální péče,
 - nestátní organizace působící v oblasti prevence,
 - centra krizové intervence a další zařízení,
 - instituce,
 - organizace,
 - jednotliví odborníci,

- poradenská činnost

- **vyhledávání a orientační šetření žáka** s rizikem nebo projevy sociálně nežádoucího chování,
- **poskytování poradenských služeb** tomuto žákovi a jeho rodičovi,
- **zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště** ve spolupráci s třídními učiteli.

c) INOVACE VE VAZBĚ NA PROJEKT

c1) Školní metodik prevence - doplnění

- **metodické a koordinační činnosti**
 - pravidelná aktualizace MPP, nastavení evaluačních mechanismů školy pro oblast prevence,
- **poradenské činnosti - doplnění**
 - průběžné seznamování se s novými diagnostickými a intervenčními postupy pro preventivní práci ve škole a to zejména v oblasti specifické prevence.

c2) Asistent pedagoga

- **práce asistenta je závislá** především na
 - povaze postižení žáka (jeho osobnostních vlastnostech - liší se v různých třídách),
- **činnost - podpora**
 - jednoho žáka ve vzdělávacím procesu,
 - práce učitele ve třídě,
 - spolupráce s rodinou,
- **práce asistenta podle zaměření**
 - při přizpůsobení se žáka školnímu prostředí a při spolupráci s rodičem žáka a komunitou, ze které žák pochází, a to i v případech zejména sociokulturního znevýhodnění,
 - v těchto případech pomáhá při komunikaci s rodičem žáka v místě jeho bydliště,
 - předává různé informace od třídních učitelů,

- zajišťuje podpisy rodiče na tiskopisy,
 - zve rodiče na schůzky s třídními učiteli, na výchovné komise apod.,
 - v případě
 - těžkého smyslového postižení,
 - vady řeči,
 - poruchy komunikační funkce řeči
 - pomáhá převážně při komunikaci se žákem,
 - v případě zdravotního postižení
 - pomáhá při výchovně vzdělávací činnosti,
- dále může být využívána kombinace**
- práce ve třídě s
 - individuální prací s žákem mimo třídu, ale na stejném úkolu,
- základní úkoly vymezeny tak, že u žáka**
- koordinuje jeho činnost,
 - koriguje jeho chování,
 - oceňuje a chválí jeho dílčí úspěchy,
 - poskytuje zpětnou vazbu,
 - pomáhá při zadávání strukturovaných úkolů,
 - pomáhá s dosažením požadovaného tempa práce,
 - zasahuje v případě nepozornosti, nesoustředěnosti, vyrušování,
 - dohlíží na přípravu a používání pomůcek.

c2-1) Asistent pedagoga pro žáky sociálně a zdravotně znevýhodněné

- náplň práce

- **práce ve třídě** v rámci spolupráce s učitelem a dalšími pedagogickými pracovníky školy
 - práce přímo v hodině,
 - individuální práce se žákem,
 - náslech v hodinách,
 - výklad učební látky,
 - výchovně - vzdělávací činnost všeobecně,
- **pomoc s doučováním** i mimo vyučovací hodiny
 - v rámci školních klubů, družin,
 - doučovací aktivity v prostorách školy, eventuálně v domácím prostředí žáka,
- **usnadňování adaptace žáka** ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí na podmínky školy, školského zařízení
 - prohlubování a
 - upevňování základních návyků
 - sociálních,
 - pracovních,
 - hygienických,
- **pomoc s překonáním bariér**
 - kulturních,
 - jazykových,
- **multikulturní výchova,**
- **vedení a pomoc** ve volnočasových aktivitách,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **kontrola domácí přípravy žáka** a jeho učebních pomůcek,
- **účast na poradách školy** a třídních schůzkách,
- **komunikace s rodičem žáka**
 - návštěvy rodiny,
 - účast na třídních schůzkách,
 - organizování účasti rodiče žáka na školních aktivitách,
- **účast na vzdělávacích aktivitách** určených pro asistenty pedagoga,
- **spolupráce s dalšími institucemi mimo školu**
 - PPP,
 - SPC,
 - SVP,
 - OSPOD a další,
- **tvorba projektů,**
- **účast na poradách** a výchovných komisích školy,
- **reprezentace školy,**
- **podávání informací** o žákovi pedagogickým pracovníkům školy,
- **pomoc při řešení problémů se žákem** - konflikty, kázeňské přestupky,
- **řešení absence žáka,**
- **celoškolní volnočasové aktivity**, aktivity přesahující rámec školy,
- **administrativně - organizační práce,**
- **řešení sociálně nežádoucích jevů** - sledování
 - absence žáka,
 - užívání návykových látek,
 - šikanování,
 - projevy možného rasismu,
 - projevy možného týrání žáka apod.,
- **konkrétní náplň práce**, rozsah práce, rozpis jednotlivých činností stanovuje ředitel školy na základě skutečných potřeb žáka.

c2-2) Asistent pedagoga pro žáky zdravotně postižené

- náplň práce

- **individuální pomoc žákovi** při
 - začleňování se,
 - přizpůsobení se školnímu prostředí,
 - zprostředkování učební látky,
- **pomoc**
 - pedagogickým pracovníkům školy při výchovné a vzdělávací činnosti,
 - při vzájemné komunikaci pedagogů se žákem,
 - při vzájemné komunikaci mezi žáky,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- při spolupráci pedagogických pracovníků školy s rodičem žáka,
- při pohybové aktivizaci dětí a žáků,
- **provádění rutinních prací** při výchově dětí a žáků
 - upevňování jejich společenského chování,
 - pracovních,
 - hygienických,
 - jiných návyků,
- **vzdělávací a výchovná práce** zaměřená na
 - zkvalitnění společenského chování žáka,
 - výklad textu, resp. učební látky,
 - individuální práce s žákem podle vzdělávacího programu školy nebo pokynu učitele,
 - speciální nebo specifické potřeby žáka nebo skupiny žáků,
- **konkrétní náplň práce**, rozsah práce, rozpis jednotlivých činností stanoví ředitel školy na základě skutečných potřeb žáka a na základě doporučení SPC nebo PPP.

c3) Školní psycholog

- **náplň práce**
 - zajišťuje činnost školního poradenského pracoviště,
 - podílí se na vytvoření programu poskytování pedagogicko - psychologických poradenských služeb ve škole, včetně programu primární prevence,
- **vykonává činnosti**
 - koordinační,
 - konzultační,
 - poradenské,
 - diagnostické,
 - metodické a informační,
 - pracuje a komunikuje s
 - žákem,
 - pedagogem,
 - rodičem,
 - všemi členy týmu školního poradenského pracoviště,
 - specializovanými školskými a dalšími poradenskými zařízeními, zejm.
 - PPP,
 - zařízení a instituce zdravotnické,
 - zařízení a instituce sociální,
 - orgány státní i nestátní,
 - organizace péče o děti a mládež apod.,
 - vede o svých činnostech dokumentaci v souladu s
 - předpisy o ochraně osobních údajů,
 - etickým kodexem školního psychologa.
- **diagnostická činnost**
 - **depistáž** specifických poruch učení ve **středních školách**,
 - **diagnostika**
 - výukových,
 - výchovných problémů žáků,
 - depistáž a diagnostika nadaných dětí,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- zjišťování sociálního klimatu ve třídě,
- screening,
- ankety,
- dotazníky ve škole.

- konzultační, poradenská, intervenční činnost

- **péče** o integrovaného žáka
 - pomoc při sestavování individuálního programu,
 - vedení individuálního programu,
- **individuální případová práce se žákem** v osobních problémech,
- **krizová intervence** - zpracování krizové situace pro
 - žáka,
 - pedagogické pracovníky,
 - rodiče,
- **prevence školního neúspěchu** žáka - náprava,
- **kariérové poradenství u žáků**,
- **techniky a hygiena** učení pro žáka,
- **skupinová a komunitní práce** s žákem,
- **koordinace**
 - preventivní práce ve třídě,
 - programů pro třídy apod.,
- **podpora spolupráce** třídy a třídního učitele,
- **individuální konzultace** pro pedagogické pracovníky v oblasti výchovy a vzdělávání,
- **konzultace s rodičem** při výukových a výchovných problémech žáka,
- **pomoc při řešení multikulturní problematiky** ve školním prostředí,

- metodická práce a vzdělávací činnost

- **metodická pomoc** třídním učitelům,
- **pracovní semináře** pro pedagogické pracovníky - konzultace a metodické vedení,
- **účast na pracovních poradách** školy,
- **koordinace poradenských služeb** poskytovaných ve škole
 - výchovný poradce,
 - školní metodik prevence,
 - třídní učitelé,
- **koordinace poradenských služeb** mimo školu a spolupráce se
 - školskými poradenskými zařízeními,
 - zdravotnickými zařízeními,
 - dalšími zařízeními,
- **metodické intervence** z psychodidaktiky pro pedagogické pracovníky, včetně podpory při tvorbě školního vzdělávacího programu,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **besedy a osvěta** zákonným zástupcům žáka,
- **prezentační a informační činnost**,
- **participace na přípravě přijímacího řízení ve střední škole.**

c4) Školní speciální pedagog

- náplň práce

- zajišťuje činnosti školního poradenského pracoviště,
- podílí se na vytvoření programu poskytování pedagogicko - psychologických poraden ských služeb ve škole, včetně programu primární prevence,

- vykonává činnosti

- koordinační,
- reedukační,
- konzultační,
- poradenské,
- diagnostické,
- metodické,
- informační,
- pracuje a komunikuje s
 - žákem,
 - pedagogickými pracovníky,
 - rodičem,
- vede o svých činnostech dokumentaci v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů,
- spolupracuje s
 - členy poradenského pracoviště,
 - specializovanými školskými a dalšími poradenskými zařízeními,
 - speciálně pedagogickými centry,
 - pedagogicko - psychologickými poradnami,
 - zařízeními a institucemi zdravotnickými,
 - zařízeními a institucemi sociálními,
 - orgány státními i nestátními,
 - organizacemi péče o děti a mládež apod.,

- depistážní, diagnostická činnost

- **vyhledávání žáka s rizikem vzniku speciálně vzdělávacích potřeb** a zařízení do vhodného mpreventivního (stimulačního) nebo intervenčního programu,
- **vyhledávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami** a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče,
- **vytýčení hlavních problémů** žáka,
- **stanovení individuálního plánu** pedagogické podpory v rámci školy a mimo ni
 - druh,
 - rozsah,
 - frekvenci,
 - trvání intervenčních činností,
- **diagnostika** speciálně vzdělávacích potřeb žáka
 - shromažďování údajů,
 - včetně anamnézy rodinné a osobní,
 - speciálně pedagogická diagnostika např. při výukových problémech žáka pro na

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- vazující intervence ve školním prostředí,
- speciálně pedagogická diagnostika předpokladů pro
 - čtení,
 - psaní,
 - počítání,
 - předpokladů rozvoje gramotnosti,
- analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení,

- **speciálně pedagogická diagnostika** při výchovných problémech –etopedická – stanovení intervenčního přístupu v rámci školy i mimo ni, dle potřeb, možností a profilace školy,

- **screening, anktety, dotazníky** ve škole týkající se speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzniku speciálních vzdělávacích potřeb,

- **konzultační, poradenská a intervenční činnost**
 - dlouhodobá i
 - krátkodobá
 - individuální speciálně pedagogická péče se žákem se speciálními vzdělávacími potřebami, jako jsou činnosti
 - speciálně pedagogické - vzdělávací,
 - reedukační,
 - kompenzační,
 - stimulační,
 - intervenční činnost se žákem s rizikem vzniku speciálně vzdělávacích potřeb - vzdělávací činnosti, stimulační činnosti,
 - dlouhodobá i krátkodobá
 - speciálně pedagogická péče se skupinou žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,

- **participace** na vytvoření
 - individuálního vzdělávacího plánu u žáka se speciálními vzdělávacími potřebami,
 - individuálního plánu pedagogické podpory u žáka s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb - v kooperaci s
 - třídním učitelem,
 - učitelem odborného předmětu,
 - vedením školy,
 - s rodičem žáka,
 - žákem,
 - ostatními partnery podpůrného týmu uvnitř i vně školy,

- **průběžné vyhodnocování** účinnosti navržených opatření pro žáka se speciálně vzdělávacími potřebami a rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb, navržení a realizace úprav,

- **preventivní intervenční programy** v oblasti školního neúspěchu/výchovných problémů s uplatněním speciálně pedagogických/etopedických přístupů,

- **participace na kariérovém poradenství**
 - volba vzdělávací dráhy žáka,
 - individuální provázení žáka,

- **úpravy školního prostředí**, zajištění speciálních pomůcek a didaktických materiálů,

- **individuální konzultace** pro rodiče žáka, zabezpečení průběžné komunikace a kontaktů s rodičem žáka,

- **individuální konzultace** pro pedagogické pracovníky v oblasti

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- speciálních vzdělávacích potřeb,
- rizika vzniku speciálně vzdělávacích potřeb,
- **speciálně pedagogické přístupy** při řešení multikulturní problematiky ve škole,
- **konzultace s pracovníky** školských a dalších poradenských zařízení.
- **metodická, koordinační a vzdělávací činnost**
 - **příprava a průběžná úprava podmínek** pro
 - integraci žáka se zdravotním postižením ve škole,
 - poskytování speciálně pedagogické péče u žáka s SVP,
 - poskytování speciálně pedagogické péče u žáka s rizikem vzniku SVP,
 - **metodická pomoc třídním učitelům** při
 - integraci,
 - vzdělávání žáka se SVP a rizikem vzniku SVP,
 - **pracovní semináře** pro pedagogické pracovníky v oblasti
 - SVP,
 - rizika vzniku SVP,
 - **spolupráce s odborníky** týmu školního poradenského pracoviště
 - školní psycholog,
 - školní metodik prevence,
 - výchovný poradce podle vlastních potřeb i potřeb školy,
 - **kooperace s**
 - školskými poradenskými zařízeními,
 - dalšími institucemi,
 - odbornými pracovníky
- ve prospěch žáka se SVP, žáka s rizikem vzniku SVP,
- **participace** na vytváření
 - školních vzdělávacích programů,
 - individuálních vzdělávacích plánů,
 - individuálních plánů pedagogické podpory
- s cílem**
 - rozšíření služeb,
 - zkvalitnění péče o - skupiny žáků se SVP, - skupiny žáků s rizikem vzniku SVP,
- **koordinace a metodické vedení** asistentů pedagoga ve škole,
- **besedy a osvěta.**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

5. Činnosti pedagogů podílejících se na poradenských službách školy

Předpoklad: ve škole pracuje úplné školní poradenské pracoviště.

a) Třídní učitel

- **motivuje vytvoření vnitřních** pravidel třídy v souladu se školním řádem - dbá na jejich dodržování, tj. vytváření
 - otevřené bezpečné atmosféry,
 - pozitivního sociálního klimatu ve třídě,
- **podporuje rozvoj** pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
- **zprostředkovává komunikaci** s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků třídy,
- **získává a udržuje si přehled** o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí,
- **spolupracuje s výchovným - kariérovým poradcem při poskytování poradenských služeb týkajících se rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze žáka,**
- **spolupracuje se školním metodikem** prevence na depistáži varovných signálů,
- **podílí se na realizaci** minimálního preventivního programu,
- **diagnostikuje vztahy** ve třídě,
- **spolupracuje se školním psychologem / speciálním pedagogem** při
 - aktivitách zaměřených na prevenci školního neprospěchu žáka,
 - vytváření podmínek pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve třídě,
- **podle pokynů ředitele** je aktivní v dalších oblastech
 - vzdělávací a
 - **poradenské práce** s žáky třídy.

b) Učitel úvodu do světa práce v SŠ, (příp. učitel výchovy k volbě povolání v ZŠ)

- **motivuje žáka k odpovědnosti za vlastní životní dráhu, k uvědomění si významu vzdělání pro život a tím podporuje**
 - sebepoznávání,
 - konstruktivní zvažování profesních možností žáka,
- **vede žáka** k uvědomování dynamiky současných ekonomických a technologických změn ve světě a s nimi souvisejícího významu
 - profesní mobility,
 - rekvalifikací,
 - celoživotního učení,
- **pomáhá žákovi** orientovat se
 - ve světě práce,
 - v oblasti vzdělávacích příležitostí,
- **pomáhá žákovi** vytvářet si představu o nabídce
 - profesních,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- vzdělávacích možností,
- učí žáka nahlížet na složitost jednotlivých profesí v porovnání s vlastními možnostmi a předpoklady,
- seznamuje žáka s možnostmi podpory státu ve sféře
 - zaměstnanosti,
 - poradenských a zprostředkovatelských služeb,
- poskytuje žákovi základní orientaci v otázkách pracovního práva a soukromého podnikání,
- seznamuje žáka s
 - trendy trhu práce a jeho vývojem v daném regionu,
 - možnostmi uplatnění v jednotlivých oborech,
- pomáhá žákovi získat představu o realitě pracovní pozice absolventa po nástupu do zaměstnání,
- vede žáka k osvojování dovedností v oblasti sebe prezentace na trhu práce.

c) Učitel - metodik tvořící školní vzdělávací program

Současně se podílí

- na úpravách učiva pro mimořádně nadaného žáka v souladu s § 17 školského zákona a s vyhláškou o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných,
- na úpravách učiva i u žáka s dalšími speciálními vzdělávacími potřebami, zejména
 - při přípravě individuálního vzdělávacího plánu v souladu s §16, §18 zákona č.561 /2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání,
 - v přípravě individuálního vzdělávacího plánu a následného vedení žáka ve škole.

- ve spolupráci s
 - školským poradenským zařízením,
 - školním psychologem,
 - školním speciálním pedagogem

zejména

- provádí evidenci nadaných dětí ve škole, vede přehled nominací,
- koordinuje úpravy vzdělávání nadaných žáků ve škole společně s poradenským pracovníkem školy nebo školského poradenského zařízení,
- metodicky vede učitele školy společně s
 - poradenským pracovníkem školy nebo
 - pracovníkem PPP při vzdělávání nadaných žáků
 - metody obohacování a prohlubování učiva,
 - metody vnitřní diferenciací,

- spolupracuje s
 - SŠ,
 - VOŠ,
 - VŠ

s cílem zajišťovat výuku předmětů, které jsou oblastí zájmu nadaných žáků,

- spolupracuje se školním psychologem v oblasti nadání formou pravidelných konzultací,

- **pravidelně sleduje nové trendy** v oblasti vzdělávání nadaných a poskytuje informace o těchto trendech pedagogickým pracovníkům školy,
- **informuje pedagogické pracovníky školy** o vzdělávacích akcích na téma vzdělávání nadaných žáků, případně tyto akce sám organizuje,
- **získává a poskytuje informace** o
 - aktivitách zaměřujících se na práci s nadanými,
 - mimoškolních akcích pro nadané žáky,
- **zajišťuje prezentaci výsledků** práce nadaných žáků školy.

6. Provozní podmínky pro poskytování poradenských služeb ve škole

- **umožňují plnění poradenských úkolů školy, tj.**
 - výkon standardních činností školních poradenských pracovníků,
 - jsou rozpracovány podle
 - zvoleného modelu poskytování poradenských služeb ve škole,
 - sídla a velikosti školy,
 - počtu žáků,
 - dalších konkrétních podmínek,
- **jsou součástí**
 - školního řádu,
 - školního vzdělávacího programu.

a) Prostory a vybavení

- škola *zajišťuje prostorové podmínky pro poskytování poradenských služeb, tj.*
 - *prostory vyhovují platným obecně závazným*
 - *hygienickým a*
 - *požárními normám*

(*např. zák. č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zák. č. 133/1985, o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů a další*),

 - *přítom prostředí zaručuje nerušené jednání pro žáky a pedagogy,*
- *prostory jsou vybaveny nástroji, např.*
 - *pro diagnostické testy,*
 - *intervenční nástroje,*
 - *pomůcky nezbytné pro poskytování standardních činností, které vytváří důstojné prostředí pro konzultace poradenského pracovníka s žákem a zákonnými zástupci,*
 - *prostory jsou vybaveny zařízením pro vedení*
 - *dokumentace,*
 - *evidence o žácích*

v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů,

 - *počítač s přístupem na síť,*
 - *tiskárna,*
 - *uzamykatelná skříň,*
 - *telefon,*
- **nedochází ke kolizi se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, protože**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- výchovní poradci,
- školní metodici prevence,
- školní psychologové,
- speciální pedagogové

pracující s daty charakteru

- důvěrná,
- citlivá

mají stanovena pravidla v souladu s výše jmenovaným zákonem.

b) Časová dostupnost služeb

- každý poradenský pracovník školy má pevně stanoveny konzultační hodiny pro
 - žáka,
 - učitele,
 - rodiče

ve vyhrazených prostorách,

- denní doba poskytování poradenství se řídí
 - charakterem této služby a
 - potřebami
 - žáka,
 - rodiče,
 - učitelů.

Současně odráží velikost úvazku těchto pracovníků, zejména

- školních psychologů,
- školních speciálních pedagogů.

c) Informovanost o službách

- škola zpracovává soubor informací o poradenských službách, které poskytuje
 - žákovi,
 - rodičovi,
- přehled o charakteru poskytovaných služeb ve škole je veřejně přístupný na
 - nástěnce v budově školy,
 - webových stránkách školy apod., a
- zahrnuje zejména
 - umístění prostor pro poskytování poradenských služeb v budově školy,
 - jména a funkce poradenských pracovníků školy, kontakt na tyto pracovníky,
 - základní informace o službách, které poskytují jednotliví poradenští pracovníci školy,
 - konzultační hodiny poradenských pracovníků školy.

O poskytování poradenských služeb informuje škola ve svých výročních zprávách.

d) Práce s informacemi a s důvěrnými daty

- informace a
- důvěrná data o
 - žákovi,
 - rodičovi,

kteřá se poradenští pracovníci školy dozvědí v souvislosti s výkonem své poradenské činnosti

- jsou ochraňována v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- způsob realizace pravidel pro ochranu informací a důvěrných dat v dokumentaci poradenských pracovníků školy vyplývajících ze zákona je konkretizován ve školním programu pedagogicko - psychologického poradenství.

e) Převod dokumentace a nástrojového vybavení

- v případě ukončení pracovní smlouvy školy s psychologem nebo speciálním pedagogem, je nezbytné

resp.

zá

- zajištění předání dokumentace a nástrojového vybavení novému odborníkovi,

- převedení dokumentace příslušnému školskému poradenskému zařízení v souladu se zákonem č. 101/2000Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých

konů, ve znění pozdějších předpisů,

- diagnostické nástroje v majetku školy jsou do příchodu nového odborníka uzamčeny a zapečetěny ve škole včetně spisové dokumentace,

- pokud škola ustoupí od požadavku práce těchto odborníků, je povinna

- informovat o tom příslušné poradenské zařízení,

- předat se spisovou dokumentaci o žákovi, aby služby rodičovi i

- žákovi

nebyly přerušeny,

- **současně je nezbytné** řešit další práci se zakoupenými diagnostickými nástroji, které

- pokud jsou v majetku školy, je vhodné, aby škola neplánující další činnost těchto odborníků, nabídla nástroje k odkoupení

- jiné škole, kde odborníci v regionu pracují nebo

- školským poradenským zařízením v regionu.

Diagnostické nástroje jsou děleny podle povahy uživatelské náročnosti, která vyžaduje

- obvykle pregraduální vzdělání v oboru psychologie,

- výcvik v užívání nástroje,

- klinickou praxi.

U speciálních pedagogů je rovněž nezbytné

- pregraduální vzdělání v oboru,

- výcvik v užívání nástroje.

Psychologické nástroje podléhají

- specifickým pravidlům nákupu - objednávací dokládá diplomem kompetenci k užívání nástroje,

- speciálním pravidlům pro uskladnění.